

СОБРАНИСКИТЕ ЗАКОНИ ЧИНАТ, НО...

КОГА АЛБАНЦИТЕ ЌЕ ГЛАСААТ ЗА БИДЕ ВО КОРИСТ НА МАКЕДОН

Што ѝ се случува на Република Македонија - прашање кое си го поставува секој кој има барем трошка чувство за својата држава и својот идентитет. За жал, оние повиканите и не размислуваат многу за опстанокот на својата нација. Напротив, години назазад ние се занимаваме со закони кои се однесуваат на етничките заедници, конкретно на албанската, наместо малку повеќе внимание да обрнеме на самите себе и да се запрашаме каде води сè ова. Дозволивме некој друг да ни ја крои и историјата и територијата. Иако тврдиме дека сме мултиетничко општество, по сè изгледа, ние претеравме со носењето закони во интерес на само една заедница, албанската. Тоа особено се потврди во последниве неколку години, пред сè, по потпишувањето на Рамковниот договор, со кој Македонците засекогаш си ја запечатија иднината на својата држава.

По 13 август 2001 година, Македонија доби нов Устав, Албанците - влегоа во Преамбулата, го официјализираа албанскиот јазик. Прв пат албански се проговори во Со-

ТЕТОВСКИОТ УНИВЕРЗИТЕТ

бранието. Следуваа измени во законодавството, имплементација и мерки за градење доверба и вработувања во државните институции. Всушност, проблемите со гу-

бењето на националниот идентитет почнаа по охридскиот Рамковен договор. Од тогаш до ден денес постојано се носат некакви закони, чија основа се бара во Рамковниот, иако реалноста е сосема поинаква, односно тие не произлегуваат од таа рамка. Таков е Законот за трет државен универзитет, Законот за територијална поделба итн... употреба на знамињата во општините каде Албанците се повеќе од 50 проценти од населението. Ова не е сè. Остана барањето да се донесе закон за употреба на јазиците кој, исто така, не е предвиден во Рамковниот договор, а беше промовирана и идејата за потпретседател на државата - припадник на оваа етничка заедница. Се донесоа куп закони, но работата не е завршена, неодамна произлезе и идеја за закон за изедначување на борците на ОНА и АРМ.

СЛУШАЛКИ

Слушалките за симултан превод од албански јазик, кои недостасуваа на конститутивната седница на новата законодавна власт во 2002 година, во Собранието ја најавија албанската офанзива во институциите на системот. Подоцна, не само што слушалките беа обезбедени туку, оттогаш па досега, тие се неизбежен дел од приборот на пратениците. Ако одиме по логиката дека образованието е клучниот сегмент на секое општество и дека токму образованите луѓе, интелектуалците се движечката сила на државата, тогаш нормално е и зошто Албанците ги покренала проблемите во образованието. Албанците од тетовското село Шемшево го сменија името на училиштето во тоа село и од "Даме Груев" го преименуваа во "Јумни Јунузи", а во училишниот двор ја поставија неговата биста. Македонските ученици од селата Ратае, Жилче, Прељубиште, Сиричино, Туденце и Шемшево, ја бојкотираа наставата. Но, тоа не заврши тука, образованието на Албанците отиде на многу повисоко ниво, Законот за основање трет државен универзитет влезе во собраниска процедура. Така, речиси по десетгодишни обиди за легализација на "Тетовскиот универзитет" и исто толкав период на оспорување, во 2004 година беше изгласан Законот за основање трет државен универзитет. Со тоа универзитетот во Мала Речица стана државен, односно финансиран од Буџетот на РМ, за денес да има можност, барем според неофицијалните најави, да се спои со Штуловиот универзитет. Имено, малоречанскиот универзитет прв пат беше промовиран во 1994 година, кога во тетовското село Мала Речица почна да се спрове-

■ Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

Рамковен договор, промена на Уставот, признавање на Малоречанскиот универзитет за трет државен универзитет, двојазичност во законодавниот дом, двојазично Скопје, пропорционална застапеност на Албанците во институциите на системот, нова територијална поделба заснована врз етнички, а не географски принцип, Закон за употреба на симболите на етничките заедници... Ке има ли и Закон за употреба на јазиците на етничките заедници, но и Закон за изедначување на правата на борците на ОНА и на АРМ...?

А ЗАКОН КОЈ ЌЕ СКАТА НАЦИЈА?

СЛУШАЛКИТЕ ЈА НАЈАВИЛА ДВОЈАЗИЧНОСТА ВО СОБРАНИЕТО

дува нелегална факултетска настава.

Во законодавниот дом беше усвоен и новиот Закон за државјанство, според кој периодот за стекнување македонско државјанство се намали од 15 на 8 години. За опозицијата овој период беше многу мал и таа го оквалификува како национално предавство, со кое ќе се озакони "демографското бомбардирање" на Македонија. Предупредувањата беа и дека овој Закон ќе доведе до претворање на македонскиот мнозински народ во малцинство. Иако тогашниот, покојниот претседател Трајковски, не го потпиша Указот, тој се врати во собраниска процедура, но повторно беше усвоен. Со Законот се овозможува државјанство да добијат државјани на другите републики од поранешна СФРЈ, кои на 8 септември 1991 година имале пријавено живеалиште и кои оттогаш живеат во земјава. Со измените се избриша одредбата во член 11 на постојниот Закон, со која на Македонците по потекло им се овозможува полесно добивање државјанство, што нормално власта го демантираше.

ШТЕТА

На штета на македонското население се донесе и Законот за територијална организација на единиците на локална самоуправа. И по-

крај референдумите кои ги организираа општините, Законот беше усвоен во 2004 година. Тој се базираше врз етнички, а не врз географски принцип. Струга стана општина со доминантно албанско население, како и Општина Чаир во Скопје, а во наредниот период се предвидува и проширување на Општина Кичево, со што најверојатно и во неа ќе се промени етничкиот состав на населението во корист на Албанците. Исто така, беше усвоен и За-

конот за град Скопје, при што во метрополата двојазичност се протурка на мала врата. Припадниците на албанската етничка заедница го бојкотираа референдумот против територијалната организација, како што во 1991 година својот глас не го дадоа и за самостојна Македонија.

Владејачкото мнозинство во Собранието го усвои и Законот за симболите на заедниците, па така знамето на албанската заедница ќе може да се употребува во оние општини каде се повеќе од 50 отсто. Тоа се 17 општини, меѓу кои Тетово, Гостивар, Струга, Чаир, Арачиново. Дозволивме знаме на туѓа држава да ни се вее во Македонија.

И повторно на штета на сопствениот народ, на 16.9.2005 година владејачкото мнозинство го донесе Законот за референдум, за кој гласаа повеќето пратеници од заедниците. Не беа прифатени амандманите со кои се бараше бришење на одредбите од Законот, со кој се забранува референдумска иницијатива за законите кои Собранието ги носи со т.н. Бадинтерово мнозинство, иако Уставот вели дека Со-

бранието е должно да распише референдум доколку се соберат 150.000 потписи на граѓаните.

Иако остана уште Законот за употреба на јазиците, се спекулира дека овој состав на Владата нема да го донесе. По несогласувањата што околу ова прашање ги имаа владините партнери, сега и ДУИ крева раце од ова барање.

Се плашат дека со закон само би се ограничила официјалната употреба на албанскиот јазик. И експертите не веруваат во можноста владините партнери да донесат ваков закон во изборна година. Доколку тоа се случи, тогаш негативно ќе се одрази врз рејтингот на владејачката СДСМ. Затоа сега во ДУИ се премислија. За нив уставното решение е доволен простор за употреба на албанскиот јазик.

Но, се поставува и друго прашање. Што ќе се случи со најавата за донесување закон за изедначување на правата на борците на ОНА и правата на борците на АРМ. Ако ние донесовме Закон со кој ги амнестиравме припадниците на ОНА и ги внесовме во Собранието, тогаш ништо чудно ако се случи и ваково нешто.

hpstore

ProMedia

...printeri, skeneri, multifunkcionalni uredi,
telefaks aparati, kopiri, ploteri, digitalni kameri...

PRODAŽBA I SERVIS

business partner

hp
invent

tel. 02/ 3215980